

hasonló, teremtett emberi lény, de a „gratia Domini nostri Jesu Christi“, a mi Isteni Megváltónk szent malasztja, világosító, erősítő, jóra serkentő, természet-főlötti segítsége benne a legteltesebben megnyilatkozott; ezért Krisztus Urunk földi helytartója, IX. Pius 1854. december 8-án a kereszténységnek alapításától fogva jelen időnkig való szilárd meggyőződéséhez híven kihirdette minden nemzeteknek és népeknek, hogy tiszta lelkiismerettel, józan ésszel bízhatunk és örök büntetés terhe alatt hinnünk és vallanunk kell, hogy a Boldogságos Szűz Jézus Krisztus előrelátott megváltásának érdeméből létének első pillanatától fogva ment volt minden büntől.

Ezen dogmából nemcsak az Isten mindenhatósága, határtalan szeretete, végtelen jósága sugárzik felénk, de közös üdvünknek, a földi és égi javak megszerzésének bőséges kegyelme is árad reánk, midőn megdönthetetlen igazságnak hisszük és valljuk azt, hogy van egy közös édes jó anyánk az egeben, aki nálunknál közelebb van a jó Isten szívéhez.

A Dávid királyi véreből származó Szűz csak úgy lehetett Megváltónknak, ami Urunk Jézus Krisztusnak anyjává, s ezzel együtt a mi közös mennyei anyánká, hogy létének első pillanatától fogva ment volt minden büntől és az is maradt élete végső pillanatáig. Ezen páratlan kiválóságért már mint merő emberi lényt is megkülönböztetett tisztelet és hódolat

apró szürke semmisegek, melyek valamikor fájni fognak. A nő élete olyan gazdag ilyen intim érzésekben, melyek a múltnak szólnak. De vannak érzései, melyekkel lelkiismeretét köt egy életre. Mert szükség van erősségre, támaszra. Amikor egyik városban végignéztem a Mária-leányok fehér ünnepét, a Mária-kongregáció hivatalos aktusát: valami felemelő szép érzés töltötte be lelkemet. Néztem, amint hosszú-hosszú fehér sorban alázatos lelkű, szelíd, kedves leánysereg vonul be égő gyertyákkal, égő szívvel a szorongásig tele templomba. Hallottam a fehér leánysereg meghattott, remegő hangú esküjét és úgy éreztem: a nő viszontagságos, nehéz, küzdelmes életében ez az eskü a legnemesebb, a legszebb, a legbeesületesebb és a leghaladatosabb. Az a nő, aki Mária leányának vallja magát ezer és ezer ember előtt: annak van erő a lelkében. Aki Mariát megértette: az a nő sohase lesz házasságtörő, bűnös, modern asszony, sohase lesz könnyelmű anya. Az a nő szívet, melegét, életet, erős lelkikapcsolót köt Mária fogalmával és boldog lehet, akinek Mária leánya a gyermeke, a barátja, a hitvese.

Igen: vannak a lelkünkben régi képek, melyek ott szunyognak megértetlenül, megfejtetlenül. És jön egy óra, amikor egyszerre megértjük a hangot, a szót. Amint én megértettem egyszerre: mi az a Mária-kongregáció.

A Mária-kongregáció az a valami: aminek alapeszméje és célja nélkül a nő elvesztette minden értékét és nem egyéb olesó, hitvány játékszernél.

A Mária-kongregáció ünnepe ez a fehér ünnep.

Ádám Éva.

illetné meg, de lehet-e csak hasonlóságot is vonni e világ szépségeinek ragyogása, a halandók erényeinek fogyatékosága és az ő emberi természetet meghaladó tünevényes lelki szépsége és tökéletessége közt?!

Méltó tehát, hogy ezen a főszeles ünnepen, amely egyúttal 56. évfordulója az Immaculata hitcikknek kihirdetésének, men-nél fényesebben vegyük ki a mi csekély részünket az emberiség általános örömeiből, anyaszentegyházunk hálaadásából, a szeplőtelenül fogantatott Boldogságos Szűz dicséretéből, de ez még nem elég, hanem mint minden egyházi ünnepen, úgy annál inkább most, szoros köteletségünk bele-merülni ennek mélységes emberi vonatkozásaiba, elmélyedni ezen dogmának fenséges fogalmába, lelki szemeink elé állítani a Mater Immaculatát, mint közös mennyei Anyánkat és az ő eszményi, példás, tiszta életéből megtanulni, mik a kötelezései az ő szeretett gyermekeinek, hogy azokat életünk minden körülményei között híven teljesíthessük.

Kárpiss János.

TANULÓIFJUSÁGUNK ÉS AZ IMMACULATA.

A jó fiúnak tükre, mely szerint igazodni szokott az életben az ő édes anyja; hát nem akarnók mi is a Boldogságos Szűznek, mennyei Anyánknak egyeniségét lelki tükrünknek tekinteni?!

Hiszen ő az Isten láthatatlan szépségének látható visszatükrözése, igazi eszményképe a teremtett emberi lénynek, akiben először megvalósult Isteni Fiának bölcs értelme, hogy legyenek tökéletesek, mint a mi Atyánk, aki a mennyekben van.

„Ha igazi ideált keresünk tehát itt a sirhalmok honában, hol minden változó és mulandó, csak olyat választhatunk, mely el nem mulik, amelyen nem érzik meg e világ bármely más kiválóságán, bármely más elragadó szépségén az enyészetnek kábitó szaga, amely tehát igazán méltó legelső, legtisztább, örök szeretetünkre.“ És ki lehetne más ez az édesanyai eszmény, mint a Boldogságos Szűz, a lelki tisztaságnak élő példaképe, mely szeretetre gyűjt, az égi erő, mely nemesebbé alakítja szíveinket.

És ugyan, hogy fog az mindnyájunkon meglátszani, hogy mi az ő igazi gyermekei vagyunk?! Természetesen legelőször is úgy, hogy ő hozzá hasonlítunk. Hát úgy-e a gyermekek meglátszik az édes szülőnek a hasonlósága? Így kell tehát rajtunk is meglátszania Szűz Anyánk hasonlóságának az ő összes kiválóságaiban, édesanyai ékességeiben, keresztény erényeiben.

Hogy mi igazi keresztény katolikusok, Boldogasszony Anyánk hű magyar fiai vagyunk, erről a hasonlóságról fognak bennünket fölis-merni.

Mivel pedig mindgyikünk „szobrásza, festője a saját életének“, — amint nizzai szent Gergely mondja, — azért tehát ami bennünk még tökéletlen, ami nem tesz bennünket Hozzá

hasonlósakká, folyton javítanunk kell ezen mennyei Anyánk képe után és nem lehet megnyugodnunk mindaddig, míg az ő lelkének nemes vonásait lehetőleg meg nem közelítjük.

És mit tárnak elénk az ő lelkének vonásai, a mi lelkünknek tükre? Egy megragadó képet: hiszen az ő lelkének szépsége a legszebb és legfőbbesőbb erények megdicsőülése, az ő mélységes szeretetét irántunk csak az Isten végtelen szeretete múlja felül, aki őt állítja elénk ragyogó példaképül. Látva a „mysterium gratiae“ ezen kiválóztott jeles edényét, mi is elragadtatva fölkiáltunk Anyaszentegyházunk szavaival: „Trahe nos, Virgo Immaculata, post te curremus in odorem unguentorum tuorum“. (Ant. 5. ad Laud. Festi Immac. Conc.) „Vöj minket magadhoz, Szeplőtelen Szűz, és mi utánad futunk keneteid illatára!“

Mert az ő lelkének drága kenetei, amelyeknek mennyei illata az egész kereszténységre kiárad, a legtökeletesebb emberi erények: rendületlen élő hite, szeplőtelen tisztasága, Isten akarataban való teljes megnyugvása, odaadó szeretete, mely alázatossága, föltétlen engedelmessége, állandó munkálkodása, az Istennek és az ő egyszülött Fiának való tiszta önfelajánlása, gyönyörű koszcruja minden elérhető emberi tökéletességnek. Vajjon kit ne ragadna el közülünk e csodaszép ideál, a szentségnek ez a kiváló szépsége, a szűzesség kel-leme, az anyaság szelidsége, mely alázatosságot, részvétet, szeretetet lehel, melyet körülvesz az a végtelen istenanyai fönség, amely már a proto-evangelium üzenetével beragyogta az egész világot. Mennyei és mégis csak emberi kép, melynek párja nincs a történelemben, de nem mindenki, csak az ártatlanok, az igazak lelke látja.

Mai nap mi is képesek vagyunk talán jobban meglátni az Istennek e remek alkotását, mert ártatlanok, igazak vagyunk, hiszen a bűnbánat szentségében és az Úr asztalánál lelkünkre öltöttük a tisztaságnak legszebb ünneplő ruháját. Csodalva tekintjük a Boldogságos Szűz hitének nagyságát Krisztus Urunk egész élete folyamán. Hinni tud az angyal titkos értelmű üzenetének, majd a szegényes betlehemi jászolban testi szemei csak közönséges kis siró gyermeket látnak, mely fazik, arcán lecsorognak a könnyek, de hite sugalja, hogy az a hatalmas Istennek a Fia, a végtelen Isten, azután a Megváltó életének 33 esztendején át hite sok nehéz próbának volt kitéve, de mégis a legnagyobb talán az, midőn fiát a világ váltásáért a gonosztevők közt a keresztre feszítik és gúnyolva szólítják, hogy ha Isten fia, szálljon le a keresztről, de ő mégis úgy hal meg, mint egy nyomorék ember; az anyja ott áll a kereszttővében véghetetlen hittel, hogy fia Isten, s ha meg is hal testileg ott a kereszten, föltámad és győz a bűnnek gonoszságán.

Mennyivel könnyebb ennél a mi katolikus hitünk, hiszen nekünk a megváltásnak történelmi tényeit és azoknak biztos következményeit kell hinnünk. Ezek pedig mint az Isten kinyilatkoztatásai az emberi ész logikája előtt is föltétlenül megállják helyüket. Így ha csak a mai ünnep dogmájának fogalma fölött elmélkedünk, azt találjuk, hogy a szeplőtelen fogantatás, — amellyel a világmegváltás munkája tulajdonképp megkezdődött s tehát ami örömnünknek igazi oka és üdvösségünknek kelő hajnal-pírja, — szükségszerű követelménye a megváltás isteni művének.

Még abban az időben, midőn a kereszténység ezen szilárd meggyőződését még nem hirdette ki az egyház mindnyájunkat kötelező dogmának, a hitújítás mindenekelő felforgató ne-

hez éveiben eleinte maguk a hitújítók sem mertek hozzányúlni ezen fontos tanhoz, sőt a hitújító Luther is, midőn a Magnificat gyönyörű szavait értelmezi, ilyen lelkes szavakban tör ki: „Mikor Őt Isten anyjának nevezzük, ennél nagyobbat senki sem mondhat róla, ha annyi ékesszóló nyelve volna is, amennyi a falevel és fűszal, ahány csillag az égen és homokszem a tergerben. Nem mondhatnók: adott vagy te, ha ő valamikor atok alatt lett volna. Azért helyes és méltó, hogy ő bűn nélkül maradjon, kiből Krisztus Urunk azon testet vevé, mely eltörölte minden bűneinket!” Ezen nyilatkozat értelmében a szeplőtelen fogantatás hitcikelyének kihirdetésekor méltán szólalt fel tehát így a berlini hivatalos protestáns kritika: „Itt Jézus szeplőtelen, szent személyének történelmi tényéről van szó, aki nem akar a doketizmusz karjaiba dőlni, arra nézve nincs más teendő, mint elismerni, hogy az eredő bűn nem ment át Jézus ember természetére meg anyai részről sem, vagyis el kell ismerni, hogy az eredő bűn alól Maria ki volt veve. A szeplőtelen fogantatás dogmája, — így végzi — szükségképeni következménye az emberi logikának.” (ld. Komáromy Dezső dr.)

Ezen nyilatkozatnak igaz tartalmához képest milyen mostohán, milyen ridegen bűnnak el más keresztény testvéreink a Boldogságos Szűznek a tiszteletével, úgy hogy Megváltónk Anyjának általános tisztelete szinte kizárólagos kincse katolikus anyaszentegyházunknak: ragaszkodjunk is tehát hozzá-élő hittel, teljes buzgósággal, mint amilyen rendületlen hittel ragaszkodott Szűz Anyánk szent fiának istenségehez és megváltói küldetéséhez.

De nem minden ember képes a hitre, csak a tiszta, jó lelkek tudnak hinni, igazi hitők csak ezeknek van. Vizsgáljuk csak meg magunkat, de önszeretetünk legyőzésével s észre vesszük mindig bűnös állapotunknak lesújtó helyzetét, hogy épen a tisztátalanság az, mely felüljárja lelkünk békejét, elnyomja nemes indulatainkat, kiirtja vallásos buzgóságunkat, megrendíti egészségünket, megaszalja szívünket, kioltja értelmünk fényét. (Bougaud Ker. I. k.)

Ebből beláthatjuk tehát, miért mutat rá olyan nyomtatékosan Isten és az ő egyháza a Boldogságos Szűznek szeplőtelen tisztaságára, mely nélkülözhetetlenül szükséges volt a megváltás művéhez, mert a tisztaság az a legmagasabb, alapvető erő, mely nélkül nincs boldog, tökéletes egyéni élet, nincsen egészséges emberi társadalom.

Mennei Anyánknak tündöklő lelki tisztasága legyen tehát a mi szüntelen figyelmeztetésünk, hogy kerüljük azt a bűnt, amelyet Szt. Pál apostol szerint a keresztények között meg sem volna szabad említeni, leküzdjük az érzéket, az anyagiás gondolkodást, s vele a hiúságot, melyek legnagyobb akadályai lelki előhaladásunknak. Nehéz ez a küzdelem, nehéz minden időben és minden korban, de talán a legnehezebb épen a mi ifjúságunk idejében, mikor még olyan gyengék lelkünknek ellentálló erők. Bajos ügyeinkben úgy-e legelőbb édes anyánkhoz futunk jó tanácsért, oltalomért, nehézzel lelki küzdelemben tehát menekülünk a mi mennei Anyánkhoz, ki nemcsak szép, mint a hold, választott, mint nap, hanem épen a bűnnel szemben rettenetes, mint a táborok rendezett serege, s bizton remélhetjük, hogy Ő, aki erényeivel minden anyák felett áll, édesanyai keblére von bennünket is és az ő szeplőtelenlenségének tiszta légkörébe emeli megtérő gyermekeit.

És ebben az ideális, tiszta légkörben meglátjuk majd, hogy ha Szűz Anyánk lelkének szép

vonásait akarjuk ami lelkünkbe rajzolni, szívünkben legelőször is az engedelmesség szellemének kell lakozni. Maga a Boldogságos Szűz is engedelmes volt, hiszen olyan fiúnak lett az anyja, akiről a Szentlélek Űristen maga mondja, hogy engedelmes volt haláláig, még pedig a keresztnek haláláig, ami viszont igazolja, hogy az engedelmességhez nagy hit és természetfölötti világfelfogás kell.

Az engedetlen, dacos fiú nem lehet kedves az ő édesanyja előtt, s az ilyen legényke mindig eszünkbe juttassa a pipacsot, mely amint tudjuk értékteleen gyom ugyan, de larmás színeivel ott hivalkodik az értékes kalászosok közt, hanem amidőn ezek már megérnek és gondosan betakarítják őket, a cifra gyómot meg kivetik és a tüzre hányják. Gondoljuk meg, hogy ebből az egész világból, ennek nagyságából, szépségéből, tudásából milyen kevés az, amit magunkénak mondhatunk, vegyük ezt tehát mindig eszünkbe és legyen azért alázatos a mi szívünk, mint amilyen volt mennei Anyánk, akinek alázatosságára letekintett az Űr.

Mindezekben Ő isteni példát nyújt mindnyájunknak, hogy ne éljük pusztán a külső embernek életét. Sok tanulóifjút szokott ez a hőbort magával rántani és mar itt az iskolában hajhásszák a feltűnő megjelenést, hiabavalóságokra pazarolva édes szüleiknek fáradságosan megszerzett filléret. Lám, ebben is, hogy kelletlenül többet ne adjunk a külsőre, milyen meggyőző útmutatást ad nekünk a keresztény vallás. Az evangélium sehol sem szól sem Jézus, sem az ő édesanyja külsejéről, evvel is jelezni akarván, hogy az embernél a külső nagyon is lényegtelen dolog.

Ehelyett annál gazdagabban, fényűzőbben öltöztessük a mi lelkünket mennei Anyánknak szépséges erényeibe, mert ha az ő igazi fia akarunk lenni, olyanoknak kell lennünk, mint amilyen volt az ő isteni fia, vagyis ki kell alakulnia bennünk az emberi élet igaz ideáljának: az alter Christusnak, Krisztus Urunk masának.

Mivel pedig az önművelésen kívül a társaság az, amely legnagyobb hatással szokott lenni az ifjúra, nekünk is tehát mennél gyakrabban kell az ő mennei társaságunkba térnünk, velük érintkeznünk és szorosabb családi egységbe összeforrunk. De a társaságba, a családba bizonyos belépési képesség szükséges. Szűz Anyánkhöz a tiszta, bűnnélküli élet jogosít fel, amelynek viszont lényeges kelléke, hogy mennél buzgóbban járuljunk a szentségekhez, ha erkölcsi gyöngeségűnek, lelki elsatnyulásunknak útját akarjuk vágni. Nem segít itt akármilyen mély tudás, bölcsélet, morális világnézet, ha nincs erő, kitartás a lelkünkben, az akaratunkban. Mert jókká, erkölcsösekké, tehát tökéletes, művelt, egész, harmonikus emberré nem lehetünk természetfölötti erő, isteni kegyelem nélkül. Mivel az erényről szónokolni, az erkölcsöket magasztalni, erkölcsi elveket, rendszereket felállítani fáradságba kerül ugyan, de nem valami különös dolog. Hanem élni erkölcsösen, küzdeni rossz hajlamaink, gyöngeségeink ellen, ez már erőt, bátorságot, nagy lelket kíván. Ezt pedig megadja a kegyelem, az Isten természetfölötti ereje, a szentségi malaszt. De épen ez az ünnep, az Immaculata dogmája figyelmeztet bennünket arra, hogy amilyen hófehérnek, szeplőtelennek kellett lennie mennei Anyánk lelkének, midőn az Űr Jézust magába fogadta, olyannak kell lennie a mi szívünknek is, amidőn őt a szentáldozásban magunkhoz vesszük: mert ha oly szentnek kellett lennie annak az első emberi lénynek, az ő édes Anyjának, akivel Jézus először egyesült, akkor milyennek kell

lennie a mi szívünknek is, midőn vele egyesülünk?!

Azért is vizsgáljuk meg gyakran magunkat és látni fogjuk, hogy ha távol maradunk az Űrnek asztalától, már is felhagyunk a lelki tisztasággal, mert hiszen az Oltáriszentségből buzog elő az a harcban erősítő ital, mely tiszta, boldog ifjú nemzedéket nevel.

Istennek e nagy jóságát, hogy nekünk ilyen mennei anyát adott, csak kötelességeink hű teljesítése által hálálhatjuk meg. Végezzük tehát lelkiismeretesen hivatásbeli kötelességeinket. Hiszen ezeknél hozzánk illőbb, nemesebb foglalkozást nem ismerünk: mert a tanulás nem egyéb, mint Isten hatalmának és dicsőségének megismerésében való folytonos előrehaladás, a tudásnak, mely nélkül mai nap senki sem boldogulhat, nélkülözhetetlen főtétele.

Korunkban bizonyos fokú készletlenség, tudás nélkül senki sem lehet sem jó hazafi, sem jó keresztény, mert hazánknak értelmes, képzett polgárookra van szüksége, kik az általános fejlődéssel lépést tartani és dolgozni képesek, — egyháznak pedig finom lelkű, intelligens, hitvalló fiakra, hogy a fontos katolikus tanokat megértetni, azokat a magán- és közelet minden fázisában erővel szerezni és elleneinknek egyházunkra mindinkább lecsapó támadásait felfogni képesek legyenek.

Ezért tehát nem lehet jó fia sem e földi édes anyjának, ki féltő gondnal virraszt boldogulásán, sem mennei közös Anyánknak, Magyarország Nagyszótyának, ki állandó oltalmával megvédte és fenntartotta eddig nemzetünket és hazánkat, az a diákember: aki iskolai kötelességeit elmulasztja, aki nem használja fel kellőleg azt az időt és módot, amit neki édes szülei a mai nehéz viszonyok közt nagy áldozatok árán szereznek meg, arra, hogy állandó szorgalommal és kitartó munkával szívét és lelkét egyaránt kiművelje.

Úgy földi, mint mennei hivatásunkat illetően a keresztény életnek minden példáját, tanulságát leolvashatjuk mennei Anyánknak szeplőtelen alakjáról, lelkünknek igazi tükréről. Keresztelen fel tehát őt mennél gyakrabban lelki szemünkkel és ha látjuk az emberi tökéletességnek ezen finom anyai képét magunk előtt, s úgy találjuk, hogy még nem hasonlítunk hozzá, ne eszedekdjünk hasonlóan azon férfiúhoz, akiről Szent Jakab apostol panaszkodik levelében (I. 23., 25.): „Ki természetes ábrázatát szemléli a tükörben s miután szemlélt, és elment, azonnal elfeledte, milyen volt.” Mi ellenben, ha azt vesszük észre, hogy fogyatkozásaink miatt a mi képünk még távol van az ő szent lényének gyönyörű, tiszta alakjától, mielőbb lássunk a nagy művészethez: lelkünk képét az életnek helyes felfogása által mennei Anyánk szerint alakítani, akiről a szentírás mondja: „Tota pulchra es et macula non est in te.” (Cant. cant. 4. 7.)

(kj.)

Az „UTITÁRS”.

A szíves érdeklődők tudomására hozzuk, hogy az UTITÁRS finom vászonkötésben, 2 korona árban legközelebb meg fog jenni. Tájékoztás végett a választos levelezőlapok mielőbbi be-
küldését kéri — SOÓTHY.

PESTI LEVELEK.

A multkoriban egy társaságban szóba került, hogy vajjon az erdélyi püspök mikor pihen. Számbaszedték az évszakokat, hónapokat, ünnepeket, köznapiakat; ezek valamelyikéből minden embernek jut rendes pihenés idő, neki azonban nem kaptak helyet. Végre kisütöttek, hogyha máskor nem, akkor amikor útazik, bizonyára pihen. A vasúti kocsik kényelmes, ott senki sem zavarja, levelezését nem intézheti, aktákat nem cipelnék utána, mindenkitől és mindentől nyugodtan lehet, pihenhet.

29-en a Kegyelmes úr Wienbe utazott. Fehérvárt szállt fel másodmagával, két üres szaksz állott rendelkezésére. Két üres fülke! Hiszen az két utas ember számára pazar kényelem, holottan én rendes körülmények között a fekezők sublájával kellett beérem a folyosó végén.

Mire elrendezkedtek, lassan-lassan Radnafelé közeledtek.

Radnán pedig már egy sereg kíváncsi gyermekarc leste várta a fehérvári vonatot. S lám, Radnától mindjárt nem lett üres a két szaksz, de vége is lett minden kényelemnek, minden pihenésnek, mielőtt megkezdődött volna. A Püspök úr felszedte az apró lábas jószágokat, Aradig egyik fülkében „kefélte”, macerálta őket s Aradtól megkönnyebbült lelekkel patyolatfehéren visszaküldötte Radnára. Pedig Aradon is várta egy csoport ügyes-bajos emberke a fehérvári vonatot; s a „kefélés” újra kezdődött a következő állomásig. Ez így ment Fehérvártól Pestig, Pesttől Bécsig, minden nagyobb állomáson volt valaki, aki terhei felet az ő vállára akasztotta.

Soha-soha ilyen pihenést nagy Magyarországon!

A Kegyelmes úr megérkezését jó előre megsejdték az emberek s már két-három nappal előbb keresik őt budai palotájában. 29-en reggel beállított a portáshoz egy jámbor aszszony: a püspök urat keresem. A ház erdemes kapusa nem akarta korán zavarni a kegyelmes urat, e helyett füllentett egyet jámborul: meg nem érkezett fel.

— De igenis, hogy itt van — erősködött az aszszony —, láttam Nagyváradon az állomáson. (Pedig nem is Várad-felé jött.)

— Nekem csak elihetheti, hogy nincs, én a u t h e n t i k u s személy vagyok, bizonykódott a portás is. (Érről nem állok jót.)

— Dehogyan nincs — ott van épen ni! — s diadalmos örömmel mutatott a Kegyelmes úrra, aki épen akkor lépett ki szobájából.

A portás nem jött zavarba, tovább replikázott: az sohse püspök, az a püspök úr titkárja. Úgy-e titkár úr, még nem jött fel a Kegyelmes úr? A dologban jókora humor volt, kár lett volna tovább nem fúzni. A Kegyelmes úr összebb húzta magán a kabátot s elvállalta a szerepet: hát a püspök épen most nincs itt, de esetleg én elintézhetem az ügyet, s a püspöknek referálnék. S úgy történt. Az aszszony azután megkövette a portást: csakugyan nem a püspök úr; én már sokszor beszéltem a püspök úrral, de most mégis megtévedtem. Hanem ez a titkár is olyan egy aranyos jó ember!

4-en a Regnum Marianumban kongregáció-avatás volt. A kis kápolna ezen a délutánon egy darab ideszakadt Erdély volt! Középen Erdélynek áldottlelkű püspöke, körülötte egy csoport ünnepi ruhás és ünnepi lelkű tanuló, az-

után a kápolna minden zugát kitöltő szülőseger. A kápolnában mely áhitat, a főpásztor szavai-ból, lelkeből szétáradó melegség, megnyugvás, derű; az énekeseknek halk, harmonikus, igazán megható melodija. Akárcsak otthon. Itt ez olyan ritka és olyan rendkívüli; hogy a szülők sietve sietnek gyermekeikkel együtt a kápolnába, az oltár elé, — nemcsak a kongreganistákkal, a többiekkel is. — nagyobbakkal s apró csöppségekkel; s mikor a püspök szólni kezd, felemeljük ezeket a parányi emberkeket magasra, hogy jól láthassák a püspök bácsit s maguk is lábujjhegyre pipiskedjenek, hogy örömtől, büszkeségtől, csillogó szemmel láthassák gyermekeiket, kik az oltár előtt bátran vágják ki a „jelent.” Ez nálunk, ahol a Püspök bácsi „otthon” van, nem ritka; itt olyan ritka!

Ebben az elmélyítő hangulatban elgondoltam, milyen végtelen kihatása van az ember életében a kongregációnak, mely nem tudományos kiképzést ad, nem társadalmi szervezetet, nem anyagi biztosítást, hanem ideálok s akaratot. S jönnek idők, mikor nehéz helyzetek közé kerül a gyermek, mikor fagyos lábbal, gemberedő kezekkel kell célja felé haladnia. S a hideg ellen, a nélkülözések ellen nem használnak aztán sem tudományos, sem társadalmi szervezeteket, csak az erős, acélos akaratot, mely a pillanatnyi kríziseken felül emelkedik; hiszen az élet értékét nem a meleg téli cipő s nem a fűtött szoba adja, valamint nem emeli vagy nem süllyeszti azt.

S Istene, hányan és hányan vannak közelebről itt az egyetemen, akik tudományos és segélyező egyleteknek tagjai, de elvek, ideálok nélkül robotolnak, s már az első nehézség összeroppantja őket. Hiányzik náluk az, amit a kongregáció nevel: az akaratot. Felvétel alatt az énekkar énekel; csodálatos lágyan ömlő harmoniákat adott; itt nem virtuskodtak ám az énekesek, hogy kinek a hangja pipálja le a többiét, a la fehérvári énekkarok. Csak elragadtatással lehet róla szólni.

A beszédet dr. Mihályfi Ákos egyetemi tanár mondotta. Nem hivatalos referenda a céloom, melyben tehát hivatalosan meg kell dicsérnem mindent. A lelkes praktikus beszédéről nem írok bővebben. Valamint az egész felvételi ünnepély végét sem irhatom le; a finale ugyanis nem a nyitvánosság előtt játszódott le, hanem valahol a Kegyelmes úr szobájában meg néhány buzdító szó s talán néhány cukorka alakjában. Nem tudom, erről nem felelek.

*

A rikkancs. A mult napokban a villamos elgázolt egy rikkancsot. Egy kis baba a dada figyelmetlensége miatt a villamos elé került; észrevette ezt egy mindenütt ott lógó szemfüles rikkancs, odaugrott, a kis babát kilökte a sinek közül, de neki nem volt ideje félreugrani, ott maradt a laba.

Ez az eset aztán alkalmat adott a pesti közönségnek, hogy felfedezze a rikkancsot. Felfedezze. — mert bár ott lábatlankodik úton útfélen előtte, — nem igen figyelték meg eddig; pedig annyi érdekes apró vonást lehetne kiragadni életükből. Reggeltől estig talpon vannak, ezernyi helyen megfordulnak, mint a nyugtalan méh. Minden ember kuntsaftjuk s ennelfogva minden embernek jóbarátjai. Talán épen azért, mert maguknak nem valami ideális a megélhetésük, minden ügyes-bajos ember baja iránt van érzékük. Egyik útcasároknál egy öreg úr at akar menni az utcán; nem veszi észre, hogy nyomában a villamos; százan jönnek-mennek körülötte, de senki sem szól neki. S abban a percben valahonnan odatoppan a rik-

kancs, rákiált az öreg úrra: vigyázzon bácsi! Az öreg félreugrik, a rikkancs akkor már a másik utcasarkon kiabálja éktelen hanghordozással: „Esti Újság”, „Az Ée-est!!” A Margit-hidon tárgocával erőlködik valami szegény tróger. Nem megy a szerszáma semmiképen. Odaugrik a rikkancs, megkapja a talicska húzóját, átsejti a hidon s közbe, hogy maga se veszítsen semmit, folyton kiáltja torkaszakadtából: „Esti Újság”, „Az Est, A Naa ap!!”

Amennyire rendetlennek, kúszának látszik az életmódjuk, annyira szigorúak az erkölcsük egy némely tekintetben. Érdekes ezt megfigyelni akkor, mikor a nagy boulevard lapok szerkesztőseiből egy-egy köteg lappal hönök alatt útnak indulnak. Tisztesseges gardát alkotnak, apró gyermekektől, leányoktól, fiúcskaktól öreg emberekig, asszonyokig. Ha fel vannak szerelve es útra keszen állanak, legelül elengedik a nyomorultakat, sántákat; hiszen némelyik olyan nyomorult közöttük, hogy egész első teste hiányzik, kis taligan tolja vagy hajítja magát. Aztán mennek az öregek s mikor ezek tisztesseges „for-t” nyertek, utánuk iramodnak az épek, fiatalok. Ez ellen az erkölcsi statum ellen nem vétene nek semmiért sem. S azokat a helyeket, ahol az ilyen szerencsétlenek, vakok, benák, sánták stb. árulnak, szemfüles ép társaik kerülük. Nem vágnak egymás érdeke elé. Két-három óra között indulnak útnak az esti lapok rajai s nemsokára már a legtavolabbi városrészekben s cseng a rikkancs hangja: Esti Újság, Amblattaz, Eeest! És mindenütt csak ez. A Kecskeméti utcában lézengett egy darabig egy rikkancs. Szavát nem lehetett hallani, a szembejövők orra elé egy lapot tartott s olyan ügyefogyott jámborsággal nézett szeméik közé, mintha ezzel akarta volna rábírní őket, hogy vegyenek. Az „Új Lap” rikkancsa volt. A régi műgyetem sarkán egy gyászruhás aszszony lépkedett kimért taktussal fel s alá; valamit motyog, de ember legyen, aki a tülekedő zajban megérti, hogy mit. Úgy vettem észre, hogy vak; egyik kezét a másikba fekteti, újjai között egy néhány lappenyédményt szorongat reggeltől estig, közöttük az „Alkotmányt”. A mieinkel egybeült alig találkozik az ember.

LEVÉL.*

Főtisztelendő Szerkesztő Úr!

Becses lapjának f. é. dec. 1-én kiadott 48. számában: „A jus placeti a Státusgyűlésen” című cikkben, amint elkiáltó mondja: „több oldalról intézett felszólításnak engedve” szóvá teszi a f. é. nov. 17-én tartott státusgyűlésen történt rövid felszólalásomat, különösen a jus placeti-re vonatkozó megjegyzésemet és azt mindjárt: „homályosnak és aggodalmat keltőnek” sőt alább egyenesen „megdöbbenőnek és meglehetősen” minősíti, ha talán a jus placeti-vitás jognak tartanám.

Mivel a cikkely végén erre biztatva is vagyok, megengedi Főtisztelendőség, hogy a fentebbiekre néhány sorban felelhessek.

Kérdéses felszólalásomat szándékosan szabtam rövidre s azért, mint ez már sok mással is megesett, a Horatius által pedig régen kitáblázott arokba estem: „brevis esse laboro, obscurus fio,” ha ugyan beleestem.

„Aggodalmat is keltő” lehetett felszólalásom; hiszen éppen jómagam azzal kezdettem, hogy „aggodalommal szólok fel.” De az én aggodalmam arra vonatkozott, hogy az arra

* E levél megerősít bennünket Státusunk ezen illusztris, tudós tagja iránt ápoló régi tiszteletünkben. Köszönjük a megnyugtató sorokat. Szerk.

alkalmat adó megelőző beszédében a státusgyűlésre nézve szokatlan hangot vettem ki és olyan irányzatot, mely egyenesen a személyeskedésre vezetethető. Pedig interconfessionális kérdésében csekély nézetem mindig az volt és maradt, hogy azokat hajduböszörményi fűtykösökkel megoldani nem lehet. Ha bennük magunkra nézve sérelmet találunk, van a védelemnek alkalmasabb módja. Meg is találtuk ezt mindig püspökünk elnöki bölcs megjegyzéseiben. Fényes példája ennek éppen a legutóbbi alkalom is.

A jus placet csak mellékesen érintettem, amidőn rámutattam arra, hogy az a közjogi tudományban vitatott kérdés, s hogy tehát azt a státusgyűlés el nem döntheti. Hát ez persze egy kissé jogászi kijelentés; de mégis mindenki tudja, hogy az annyit mond: a vélemény vélemény marad mindaddig, míg a döntésre illetékes tényező kötelezőleg nem nyilatkozott. De hozzá tettem mindjárt: más kérdés az, hogy katolikus érzületünkkel egyezik-e, hogy lelkiismeretbeli kérdésekben anyaszentegyházunk fejvel a közvetlen érintkezés akadályozva legyen és hogy ilyen irányban státusunk igenis nyilváníthatja meggyőződését; de persze, nem úgy, hogy kormányunknak, melynek részéről sok jóindulatot tapasztalunk, mindjárt háborút izennénk. Úgy emlékszem, ezeket mondtam.

Hogy mi volt ebben homályos, aggodalmas, vagy éppen megdöbbentő és meglepésztető, azt én igazán nem tudom belátni, valamint azt sem, hogy milyen következtetés útján juthat valaki ebből arra, hogy én a jus placeti lenntartása mellett volnék. Sajnálom, de többet most nem mondhatok, máskülönben a jus placetiről kellene tudományosan értekezniem.

Örömet fog okozni, ha ezzel a kételkedőket megnyugtathattam. Legyen szabad azonban hozzá tennem, hogy státusgyűlési tagjaink nemcsak megértettek, de többen meg is köszöntek, hogy felszólaltam.

Fogadja Főtitkár Szerkesztő Úr kiváló tisztelem nyilvánítását, mely mellett maradtam készséges szolgálója

Dr. Farkas Lajos,
tb. előadó.

HIREK.

A gyulafehérvári

Immaculata ünnepség.

Az egyházmegyei központ hagyományos fénytel és emlékeztető buzgóssággal ülte meg ismét a Szeplőtelen Fogantatás diós ünnepét. A rendezés lelke maga Kegyelmes Főpásztorunk volt, aki mindezekben méltó példát nyújt nekünk, mikép keljen buzgólkodnunk az Istennek dicsőségéért és szent vallásunknak mennél teljesebb érvényesüléséért. Most ismét nem minden nehézség nélkül sikerült közénk vezetnie a jó páter Móczik Felicánt, Frigyes es. és kir. főherceg Ófensége udvari papját, aki művészi talentumairól széles hazában ismeretes. Mondhatni rajongó buzgósággal s emberfeletti türelemmel és kitartással készítette elő az ifjúsági kart, amely az ünnepélyes istenítiszteletnek és a kongregációi tagfelvételnek meghatározó ténykedései közben a finoman átértett klasszikus egyházi éneknek szárnyain Istenhez emelte a buzgó hiveknek szíveit

és valamennyiöknek emlékeztetőjévé tette az Immaculata főnséges ünnepét.

A tanulóifjúság méltóan előkészült a nagy napra: általános szentgyónás volt és reggel a gimnáziumi és a püspöki kápolnában járultak a szentáldozáshoz, ez utóbbi helyen maga az énektanító páter áldoztatta meg az ifjakat. D. e. 9 órákor volt a püspöki szentmise a székesegyházban.

Az ós székesegyházban boltívei és hatalommal emelkedő oszlopai között a régi századok hangja zendült át. — Dumont miséje Guilmant harmonizációjában eddig nem ismert erővel járt át lelkünkön.

A Kyrie és a Gloria hullámai úgy hömpölyögnek végig a templomon, mint a keresztetek hadai. Ürfölmutatás után megragadott a Panis Angelicus ereje. Ezt mestere, Palaestrina, kövekből építette meg; művész erővel faragott óriás sziklakövekből összeillesztette, mint ahogy vannak a gót templomok különálló szentség-házai. Aquinói Tamás himnusának imádó csodálkozását képzőművészet, vagy szóló tehetség nem fejezheti ki lélekavaróbb erővel, mint a milyen a Palaestrina kompozícióját befejező: O res mirabilis.

De a megfaragott köveknek csipkézete is van és virágok az oltár körül. Communio után az Oltárszentség vételére vágó lélek reményeinek P. Piel alkotása ad megnyilatkozást: O esca viatorum, o panis angelorum: ó vándorok eledele, ó angyaloknak kenyere. Amikor felülmulhatatlan kiejtésű csengett énekükben: esurientes ciba, dulcedine non priva corda quaerentium, corda quaerentium: — akkor éreztük és megértettük a léleknek a szentáldozás által finomuló elváltozásait. Ó Istenem, hogy emberi elmének ilyenek szerzésére tehetséget adját!

Most az oltár körül a virágokat helyezzük el. Magyarország viszontagságos fájdalomainak egyszerű rozsmaringját: török inségben, új pogányságban Boldogasszony Anyánk régi nagy pátronánk oltalmát sóvárogja szegény romlott hazánk. És hogy hazája szolgálataira lelkesült és erős legyen a hon minden fia: lelke szűzies tisztaságának védelmét kéri énekében Máriától:

„Szűzességet fogadtál, örökre szűz maradtál,
Vegy pártfogásba minket, jegyezd el szíveinket
Ó szűz Anyám Mária!”

Jótéteményeit azután soha nem felejtü. Valahányszor „csendül az est harnagszó”, szívből hála hangzik: „Üdvözlég Mária!”

A kongregációi főlvétel alatt a sziv érzelmei így jutnak Praetorius és Kügele Richard dalai által kedves és elbájos kifejezésre.

Szentmise után volt az ünnepélyes tagfelvétel a Mária-Kongregációba. A kar Engesser Mátyás Veni Sancte-ját énekelte. A fohász mélyes gondolatai zenei tartalmának teljes átértésével érvényesültek. A kongregáció avatandó leventéihez Péter Antal dr. teológiai tanár szólott: rámutatva a gonoszok és jók örökös küzdelmére, kifejtette a Mária-társulatok kiváló javait és megkapóan jellemezte az igaz vérti kongregánisták működését. Püspök Atyánk a szokásos szertartásokkal 16 új tagot avatott fel, akiket lelkesen, megindítóan buzdított, hogy maradjanak mindig hívek a kongregáció nemes eszméihez. A vegyeskar a szertartások alatt gyönyörűen énekel. A gregorián „Tantum ergo”-val vezette be a szentséggel való áldást, s a délelőtti istenítiszteletet a „Mária, Isten temploma” hatalmas akkordjai zárták be.

Délután 3 órákor Püspök Urunk litániát és a szentséggel való körmenetet tartott a székesegyházban. Az iskolai ünnepély 4 1/2 órákor vette kezdetét a gimnázium tornacsarnokában. A fenyőgallyakkal földiszótt emelvényen tala-

lón utánzótt barlangban állott az Immaculata szép szobra. Zsúfolásig megtelt a nagy terem ünnepi közönséggel. Sokan messze földről jöttek el, hogy tanuljanak és épüljenek. A petroszenyi állami főgimnázium 20 tanulója jött el Szentpétery D. igazgató és Buday János esperes-plébános vezetésével, a brassói karnagy, a fogarasi főgimn. egy civil tanára, aki maga kongregációt alapított, s igen sokan mások.

A műsort „Boldog Asszony Anyánk!” remeke éneke vezette be Bogisich Átételeben. Ünnepi éneket mondott Kárpis János tanár, aki az Immaculatát mint az emberi élet igaz tükrét állította meggyőzően a tanulóifjúság elé. „Panis Angelicus” művészi előadása után érzással szavaltta Előzsa József papnőrendek Bán Aladár költeményét „A Szeplőtelenhez.” Hermanus Contractusnak a XI. századból való „Salve Regina”-ját nagyon jól interpretálta a kar. Anonymusnak helyi vonatkozású dialógja a kongregáció diadalát juttatta kifejezésre Fejér M. és Balázs D. tanulók ügyes előadásában. A műsor clouját képezte Praetorius: Immaculata magánhármása, amelyben rég nem hallott tiszta hangokat, valóságos angyali éneket élveztünk, azért ismételni is kellett. Rudnyánszky Gy. „Esdelkés”-ét meghatározó szavaltta a kis Tóth János. Piel és Kügele már ismertett dalai után közkívánatra „Mária, Isten temploma”-val fejezték be a pazarul gazdag műsort.

Püspök Atyánk szölv végül összegezve az ünnepségnek nagy erkölcsi eredményeit, amelyekben oroszlanrésze volt a derek páter Felicánnak, kit zajos tüntetéssel ünnepelt a nagy közönség. A fenyesen sikerült ünnep nemcsak dicsősége katolikus egyházunknak, de egyuttal jó hírve a gyulafehérvári főgimnáziumnak, mely nagy halála lehet lekötölezzve illusztris énektanítója, Móczik Felicán iránt: mert ő volt az, ki egész művészi lelkét beleöntve tanítási módszerebe megismertette ifjainkat a klasszikus egyházi ének mélyes értelmével, főnséges erejével, a szíveket Istenhez emelő szépségeivel, egyáltalán az éneknek finom esztetikájával. Mennyire boldogok vagyunk, hogy nem kell tőle most búcsúznunk, mert Püspök Urunk kegyes ígérete folytán szíves örömmel várjuk őt februárban ismét szerető meleg körünkbe.

(ttk.)

— A mi Kegyelmes asszonyunk, a püspök úr edesanyja december 6-án töltötte be Isten kegyelméből életének 78-ik évét. E napot Budapesten gyermekeinek családi körében kívánta tölteni, annál is inkább, mivel unokája, Pallavicini György ögróf, országgyűlési képviselő néhai Andrássy Tivadar gróf leányával való eljegyzése alkalmából most fog jegyesével a kegyelmes asszonynál bemutatkozni. Ezert hozzánk jövetelét elhalasztotta.

— Püspök urunkat, a mint való számunkban jelezte, dec. elsején királyunk őfelsége hosszabb magánkihallgatáson fogadta s a legkisebb részletekig terjedő tájékozottsággal és élénk érdeklődéssel hallgatta meg előterjesztéseit. Az uralkodó szellemi erejének és bámulatos kötelességtudásának tulajdonítható, hogy magas korában nap-nap után a kora hajnali óráktól kezdve, még az étkész utáni időt sem véve ki, intézi felelősségének teljes érzetében és az ősi erénybe vetett bizalommal az atyai gondjaira bízott országok bonyodalmas ügyeit. Erdélyi egyházmegyeink állapota és belső élete iránt is élénk érdeklődést tanúsított, melynek tényeiről azt hiszem, még lesz alkalmunk a lap hasábjain megemlékezni. Őfelsége kitünő

egészségnek, korát meghaladó testi ruganyosságának, a sok gond között is derült kedélyállapotnak örvend; a kellemetlen téli időjárás dacára is már reggel hat órákor nyitott kocsin hajtát be schönbrunni kastélyából a eszárú Hofburgba, melyből csak estefelé, minden fontos ügy lebonyolítása után tér vissza. Telen fel négykor, nyáron három órákor kel; megdondja senki sem, hogy nem aludhatnak tovább: reggelentek fel kell ébreszteni, mert különben nem tudna oly gazdag napirendet kellőleg lebonyolítani. Ezt a magas helyről nekünk adott elő példát mindnyájan megszívlelhetjük.

— **Püspök urunk** bécsi útból hazatérve Nagyszombatban is töltött néhány órát, ahová ifjúságának kedves emlékei fűzik s ahol a kitűnő vezetés alatt álló érseki főgimnázium ügybuzgó tanárainak és jó szellemű ifjúságának kedves körében a maga módja szerint megpihent. Budapesten a hivatalos ügyek elintézéséből fennmaradt idejét a Regnum Marianum és Kollégium Rákócziánium ifjúságának szentelte. Az Immaculata ünnepre hazaérkezett, de meg aznap este visszautazott Budapestre, hogy a főrendiház tárgyalásain részt vegyen.

— **Múzeumlátogatás.** A gyulafehérvári múzeumot december 5-én meglátogatta Nagy Géza, budapesti magyar nemzeti múzeumi ör, aki azon alkalomból fordult meg Gyulafehérvárra, hogy Csérni Bela dr.-ral együtt megtekintette Tövisen Csátó Ferenc, ny. plébános értékes fegyvergyűjteményét. Ezt a becses gyűjteményt a magyar nemzeti múzeumnak és a főfelügyelőségnek méltó volna megvennie, hogy szép darabjai közgyűjteményeinkben maradjanak; mert mindig sajnálattal gondolunk arra, hogy buzgó régiséggyűjtőknek remek pénzgyűjteménye, amely a római császárok érmeinek szinte teljes kollektívájával kivált, annak idején Drezdába került, mivel a hazában nem akadt méltó vejeje.

— **Stalgali jubileum.** A gyulafehérvári m. kir. posta- és táviróhivatal köztisztviselében álló derék főnökét: Horváth Mihály m. kir. posta- és távirófelügyelőt hivatali működésének harmincadik évfordulója alkalmából lelkesen ünnepele november 30-án hivatalának tisztikara és az alkalmazottak teljes személyzete, akiknek nevében Héjja Gyula üdvözölte a jubilálót, a női alkalmazottak pedig pazar bokréttával örvendeztettek meg kedves főnöküket. Az ünnepele felügyelő december 4-én az egész postai tisztviselői kart látta szívesen vendégszerető asztalánál. A jubiláló postafelügyelőt, mint Gyulafehérvár katolikus társadalmának derék munkás tagját mi is örömmel köszöntjük. Még ad multos annos!

— **Halálozás.** Chósz György brassói róm. kath. elemi iskolai igazgató-tanító, egyházközségi jegyző, december hó 4-én déli 12 órákor, életének 54-ik, boldog házasságának 31-ik évében, hosszas szenvedés után, a haloklók szentségeinek áhítatos felvétele után halhatatlan lelkét Istenének visszaadta. Földi pórát hó 6-án, kedden dé. u. 3 órákor az elemi iskolai rajzteremből a bolonyai temetőbe helyezték örök nyugalomra, lelkeért az engesztelő szent-

misét 7-én, d. e. 8 órákor mutattak be a plébánia templomban. R. i. p.!

— **Szent Antal estély.** Segesvárt már a III. szent Antal estélyt rendeztek kedden december hó 6-án. A Jótékonyaság gyakorlásáról szabad előadást tartott R. a s s Károly gyulafehérvári főgimnáziumi tanár.

— **Tanítóváltás.** A S a t a Mihály nyugdíjazásával megüresedett gyimesközéplöki róm. kath. tanítói állásra R. a c z Lajos választatott meg Csíkszentmihályról.

— **Csikszentléleken** nov. 26-án programmal összekötött Katalinból volt. Egy szerény megnyitó keretében a szekélyösszetartás, hazaszeretet és józan, mértékletes élet volt a hallgatóság szívébe belelévő. Hat ifjú egy igazán épületes bohózat előadásával gyönyörködtette a hallgatóságot, amely után egy monológ előadásával ragadta el a közönséget Ferenczy Imre kántor. Bezáróban pedig a hallgatók figyelmébe ajánlott a holnapi adventi időszak és a lelki köteletség. Épületes volt a vigalom, amelyet végig élvezett minden jelen levő. Hogy fogantatja volt az intellemon, másnap a templomba seregélyök száma bizonyította. Megadták a leteleknek is ami az övé. A tiszta jövedelem az ifjúsági színpad javára fordították.

— **Jótékony célú színelőadás.** „A Boldogságos Szűz Mária” színelőtelon fogantatásáról elnevezett és szent Cecilia pártfogása alatt álló br a s ó i felnőtt leányok Kongregációja 1910. december hó 8-án, este 1/26 órákor a Ferenc-réti nővérek zárdájának dísztermében a zaslóalapi javára Jótékony célú színelőadást rendez. Színrekerül: „Alcestis”, vallásos dráma 3 felvonásban. Irta: Dreyer B. zenéjét szerzette: Halter Mihály. Fordította Dr. W a s y l k i e v i c z Viktor. Személyek: Sempronia, egy edül özege Gruber Janka, Lydia, leánya Hartnagel Elza. Alcestis, Felicitas, Quinta, rabszolgánók Semproniánál: Halassy Anna, Gruber Bözsi. Praxedis, gazda özege: Lazár Irénke, Iréne, Renate rabszolgánók Praxedisnél: Ilyés Anci, Benkő Lujza. Asszonyok. — nép. — Történi: Alsopannoniának egy városában. Kr. u. 311-ben. — Az I. és II. felvonás között több heti időköz van. — A III. felvonás 10 nappal későbbben történik mint a II. felvonás. A színelőadás elé nagydeklóddal és várakozással nézett az intelligens brassói közönség.

— **A Katolikus Népszövetség működése és állapota.** November 30-ig be lett jeleltve 240.942 tag. (1909-ben 220.115.) Ebből magyar 144.818 (135.852), nemzet 52.132 (44.759), tót 40.247 (35.841), horvát, bunyevác, ruthén 4745 (3668). A tagok elosztása: 3064 helyen van ezidőszertint tagja a Katolikus Népszövetségnek. 2383 helyen van 20-nál több tag és 755 helyen 20-nál kevesebb. Szaporodás az 1909-cel szemben 292 új szervezet. A lefolyt évben 1136 nyilvános gyűlést és 2000-nél több értekezletet tartottak a népszövetségi szervezetek. Megszaporodtak azok a szervezetek, amelyek rendszeresítették a heti, kétheti vagy havi értekezleteket. Megyei értekezletük volt: Komárom, Bars, Torontál, Nyitra, Sopron, Pozsony megyékben.

Központi szónok 320 gyűlésen vett részt. A kormányzó-tanács 12-szer, az igazgatóság 2-szer, a sajtószakosztály 14-szer, az agitacionális bizottság 6-szor, a jogi bizottság 5-ször tartott ülést. A folyó évben tagilletmény gyanánt kiadtak 2.285.385 füzetet és naptárt, továbbá elterjesztettek 1.530.146 röpiratot és különféle felhívást. Nyomatványaink összepeldányozása 3.811.531. A nepirodában egy ügyész, egy megbízott ügyvéd és három jogtanácsos dolgozik, a 14 tagú jogi bizottság támogatásával. Ez az iroda 8394 ügyet intézett el. Ebből személyes jelentkezés alkalmából adott szóbeli tanács 1362, (1909-ben 715), eljárast igényelt 2103 (1909-ben 804), levelbeli elintézet nyert 4929. A vidéken 127 helyen 159 ügyvéd végzi tagjaink számára a jogvedelmet, akik az eddig beérkezett jelentések szerint 10.215 esetben adtak ingyenes jogitanácsot. Az összes elintézet jogesetek száma volt 18.609, (1909-ben 13.652.) A jelzalogos kölcson kövzeteset ez év március havaban kezdette meg a Népszövetség, kilenc hónap alatt 685.900 korona kölcson t keretk általa. Elutasított 50.600 korona. A többi részt mint kifizetett vagy betablatás alatt van. Gazdasági osztály: Még egészen új ez az osztály, csak egy hónapja áll fenn, működéséről tehát csak a jövőben lesz érdemleges jelenteni való. Pénztári állapot: A számvizsgáló bizottság november 30-án megejtett vizsgálata szerint bevétel volt 280.213'04, kiadás 245 282'02, egyenleg mint maradvány 34.931'02 korona. Ezt terheli a decemberi fizet, egy havi irodai kiadás és a naptárszámla utolsó részlete.

— **Kedvezményes vasuti jegyek kérvényezése.** A nem állami tanszemélyzet a feláru vasuti menetjegyek váltására jogosító arcképes igazolványoknak a következő evre való érvényesítést tanintezetenként együttesen tartozik kérelmezni. A theologiák, jogakadémiák és a közepiskolák tanári személyzete tehát az illető tanintézet igazgatóságáig utján, a népiskolák és óvodák tanszemélyzete pedig az illetékes kir. tanfelügyelő útján kérelmezze az arcképes igazolványok érvényességének meghosszabbítását. A közös folyamodványokhoz az illetők névjegyzéke is csatolandó s a névjegyzékre annyiszor 2 kor. értékű postalevélbelyeg ragasztandó fel, ahány személy neve a névjegyzékben foglaltatik. Az ekként felszerelt folyamodványok azután a fentebb említett magasabb tanintezetek igazgatóságai, illetőleg a kir. tanfelügyelők által lesznek a Máv. igazgatóságához betérjesztendők.

— **Adóhivatalok évi forgalma.** A múlt évben 3145 millió korona pénzforgalma volt az adóhivataloknak. Legnagyobb pénzforgalom volt a következő adóhivatalokban: Pozsony 194 millió, Temesvár 136 millió, Nagyszombat 128 millió, Budapest IV. ker. 75 millió, Kolozsvar 70 millió, Arad és Kassa 54 millió, Nyiregyháza, Debrecen és Nagyvárad 52 millió korona.

— **Elvesztett fücska.** Nagy riadalom volt a Jávor-utcaban. Pistike, az aranyos Tóth Pistike eltűnt. Mindenki ismerte utcahosszant az illedelmes, kedves kis fiút. Elment iskolába és

FIGYELEM!
„AIDA” VERGE- és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIÁK.
 :: ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

nem tért haza. Keresésére indulnak, hát ott áll Pistike az utcasarkon és kis Krampuszokat kínál eladásra. Mert éppen Mikulás előtt volt az idő, bizony kelendő volt az ügyesen, színespirosokból összeragasztott sok Krampusz. Alig kettő volt a kezében. Bezzeg megörült az anya s otthon vallatára fogta. Elmondta Pistike, hogy már hetek óta készíti a Mikulásokat és Krampuszokat, hogy pénzt szerezzen. „Aztán minek? faggatta anyja. „Hát hogy karácsonyra előfizethessek a Kis Pajtásra, csak erre és semmi másra.“ Pistike helyesen választott, hiszen ha a mostani 14-ik számot végigolpazuk, eltelik az olvasó gyönyörűséggel. Csupa Jézuskavárás, betanulásra alkalmas karácsonyi versek, kottás énekeszkek, szébbnél-szebb, tanulságos szórakoztató elbeszélések élénkítik, színesítik a lapot. Tessek csak megrendelni, elolvasni, meg fog győződni, hogy a legjobb gyermeklap. Felévre 3 kor. Egész évre 6 kor. Regi diszkötésű évfolyamok igen alkalmas karácsonyi ajándékok, II., III. és IV. évf. I. és II. kötetei diszkötésben külön-külön 5 kor. Cim: „K i s P a j t á s “ B u d a p e s t . V I I . k e r . T h ö k ö l y - ú t 1 6 . s z á m . Ahonnan az érdeklődőknek (iskoláknak, több példányban is) mutatványszámot készítségel küldenek.

— **Hány asszony van Európában?** Erre a nem éppen érdektelen kérdésre a következő kimutatással válaszol egy francia statisztikus: 1000 férfire Portugáliában 1081, Svéd és Norvégországban 1061, Angliában 1058, Spanyolországban 1054, Finnországban 1044, Svájcban 1041, Németországban 1039, A u s t r i a M a g y a r o r s z á g b a n 1034, Dániában 1026, Hollandiában 1023, Franciaországban 1025, Belgiumban 1001, Olaszországban 995, Szerbiában 988, Bulgáriában 952, Romániában 944, Görögországban 906, Bosznia- és Hercegovinában 869 asszony esik. A számításból az tűnik ki, hogy Európában hét millióval több az asszony, mint a férfi; vagyis: ha Európában minden férfi meghazsodnék, még akkor is hét millió leány maradna pártában.

A brassói kath. Cselédotthonról.

(A ft. plébános urak figyelmébe.)

A mult hetekben Brassóban vérfagyasztó kegyetlenség történt. Egy szolgáló leány éjnek idején szeretőjével megölette gazdáját bosszúból és pénzéért. A leány a rabolt pénzzel megszökött, a cseléd pedig nyugodtan lefeküdt s tovább aludt, mintha mi sem történt volna. Felre akarta vezetni a rendőrséget. Azonban mindkettven hurokra kerültek. Hogy mily nagyfokú közsivőség, mily tompa lelkiismeret kell ily tetthez s a gyilkosság után való tovább alvashoz, arról sejtelnünk sem lehet, az felfogásunkat felülhaladja s ha tényleg meg nem történt volna, leányról ezt el sem hinnők. S ép e tény joggal gondolkozóha ejti a cseléd-tartó gazdáját s bizalmatlanságot kelt szívében, jól fizetett s szinte keblen melengett cselédje iránt. Csak ily eset után kezd az ember eszmélni és belátni, hogy mily áldados munkát s nagyfontosságú cselekedetet végeznek azok, kik a székely nép mentésével foglalkoznak, különösen pedig a cselédleányok szellemi s lelki gondozását, irányítását tüzték ki célul a Cselédotthon keretein belül.

Brassóban már majdnem egy évtizede fennáll a kath. Cselédotthon, melynek tagja lehet, sőt tagja kell, hogy legyen, minden Brassóban levő kath. székely cselédleány. Ez Otthon minden vasár- és ünnepnap délutánján összegyűjt

tagjait a szentferenczrendi nővérek iskolájában, ott ájtatosságot tart nekik szent beszéddel és szent gyónással összekötve, a fennmaradt idő pedig hasznos ismeretek elsajátítására, kézimunkára és ártatlan szórakozásra szolgál. A székely leányok mindennapos nehéz munkájuk után az Otthonban testileg-lelkileg felüdülnek. Érzik, hogy annak vezetősége szeretettel bánik velök s azért szívesen jönnek az Otthonba. Így távol maradnak minden rossz társaságtól, távol az utcán gyüleező csöcseléktől, s míg más cselédleányok a szabad vasárnap délután az egész heti munkában elnyomott szenvedélyeik kielégítésére használják vagy legalább is használhatják, addig a mi cselédleányaink szabad idejüket szellemi képzésükre s lelki finomítására fordítják.

A brassói cseléd-tartó gazdák, különösen a fennirt szomorú gyilkosság óta, nemcsak, hogy szívesen engedik, de még küldik is cselédjeiket az Otthonba s ha volt is azelőtt egy pár, ki rossz szemmel nézte a Cselédotthon működését, e vérfagyasztó kegyetlenség óta érzi, hogy szükség van ez intézményre, mert csak itt nyerhet a cseléd lelkiismeretét s gazdájához való hűséget, mert csak így maradhat távol a rossz társaságtól, mert ez azon hely, hol a hét nehézségeit elfeledve, újult kedvvel fog munkához, hol az egész héten át esetleg elszívott méltatlanságokból szent hitének és bizalmának erejével inkább saját szívére mártírszörűt fon, semhogy gazdája iránt bosszút forraljon.

De a Cselédotthon nemcsak a brassóiak érdeke, hanem minden székely emberé, mert e cselédlek 98 százaléka (ha nem mind a 100%) székely a három székely vármegyéből. E Cselédotthon sorsa nagy befolyást gyakorol székely népünk jövő fejlődésére. A székely gazda, még ha jobb módú is, hagyományos szokás szerint elszegődött leányát, hogy becsületet tanuljon. A legtöbb székely anya leánykorában itt szolgált. A leendő székely anyák jellemének fejlesztésére és erkölcsi kinevelésére törekszik tehát, ki a brassói Cselédotthon javára működik. S ezért, ha valakinek kötelessége, hogy szemmel kísérje a Cselédotthon működését s kész legyen érte tőle telhetőleg még áldozatok árán is tenni, első sorban áll ez a székely község plébánosáról. Az ő hive az a cseléd, ki Brassóba bejön s ismét az övé lesz, ha falujába visszatér. Őt veri meg Isten vele, ha itt erkölcsi megromlottak. Az ő gabonájába hinti majd a konkolyt, ha itt nem volt a Cselédotthon tagja.

Ne ijedjenek meg a plébános urak. Most az egyszer nem anyagi áldozatot kérünk, csak lelkesedést, meg egy kis fáradságot. A brassói kath. Cselédotthon vezetősége december hónapban minden egyes plébánosnak megküldi azon cselédlek neveit, kik hivei közül a Cselédotthon tagjai. Teszi ezt azon kérelemmel, hogy ezek neveit szíveskedjék ó-év estején, vagy esetleg újév napján vagy más ünnepélyes alkalommal nyilvánosan felolvasni, őket, mint akik az egész községre és különösen a szülőkre dicsőséget hoznak, megdicsérsen s a szülőket buzdítani, hogy ha van még valakinek Brassóban szolgáló leánya s nevét nem hallotta felolvasni, írjon neki s tegye kötelességévé, hogy a többi jó leányok társaságát keresse s jelentkezzék a Cselédotthonban: Kőbánya-u. 1. sz.

Ily tartalmú kérelmet csak azon plébánosok fognak kapni, kiknek hivei közül vannak már a Cselédotthon tagjai közt. (De nagy szolgálatot tennének a szent ügynek a többi plébánosok is, ha a szószékről felkérnék hiveiket, hogy esetleg Brassóban szolgáló leányaikat kötelezzék a Cselédotthonba való belépésre s neveiket kö-

zöljék a Cselédotthon vezetőségével, leghelyesebben saját plébánosuk közvetítésével.)

A székely leányok elmennek Budapestig s Bukarestig, de legnagyobb részük mégis csak Brassóba jön. A brassói kath. Cselédotthonnak 450—500 tagja van. De van még vagy 900—1000, ki nem jár. Évenként százsámra jönnek be s távoznak haza s viszik magukkal azt a „becsületet“, miért szülőjüik útnak indította s mit itt több évi szolgálatuk alatt elsajátítottak. S hogy e „becsület“ a székely becsületnek kárára ne legyen, bátrak voltunk e kérelmünket előadni s ismétellen kérjük a plébánosokat, hogy lelkük egész hevével karolják fel e szent és speciálisan székely ügyet.

A brassói Cselédotthon vezetősége.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* E ö t v ö s Károly Lajos *Költevények* című kötetében 40 év termékeit foglalta össze 9 csoportban. Az egész kötet mintegy 11 ivre terjed, ára 3 K., diszkötésben 5 K. Az előfuzeték E ö t v ö s Károly Lajos-hoz (Szolnok, Verbőcy utca 204.) küldendők. A megrendelt példányok franco ajánlottan küldetnek szét.

* A *Szent-István-Társulat rendes tagilletményei*. Ezek a kis kék füzetek ma Magyarországon a katolikus észjárás legbuzgóbb katonái közé tartoznak, s amint egyre hosszabb sorban sorakoznak könyvespolcunkon, egyre nagyobb meglepéssel és örömmel mondhatjuk, hogy a magyar intelligencia hitét, keresztény virágnezletét évről-évre jobban működő szellemi hadsereg védelmezi. Egymásután kapjuk e sorozatban szociológiai, történelmi, bölcsészeti, s természettudományi munkákat, amelyek elég tudósak és alaposak arra, hogy a legkeményebb támadásokkal szemben is erős pajzsul, páncélul szolgáljanak s elég népszerűek és olvashatók azok a másik célra, hogy intelligens ember, ha egyszer a kezébe vette, olvastatlanul le ne tegye azokat. Az idei sorozatban ismét négy kötetet kaptunk. Zubriczky Aladár, az egész vállalat érdemes szerkesztője P á r h u z a m o k a k e r e s z t é n y s é g é s m á s v a l l a s o k k ö z ö t t címmel irt egy kötetet, Schütz Antal Krisztus jelenlétét az Oltáriszentségben bizonyítja, Platz Bonifác T e r m é s z e t t u d o m á n y é s I g a z s á g címmel zuzta össze a természettudománnyal érvelő hitetlen-ség igazságok gyanánt árult feltevéseit, Lukács József pedig a nálunk mostanában folyton emlegetett Galilei kérdésben mutatja meg az igazságot. Zubriczky Aladár könyve a külföldi irodalmakban nagyon sokat tárgyalt, nálunk azonban legfeljebb csak megpendített s legtöbbször helytelenül értelmezett kérdéseket fejteget. Az összehasonlító nyelvészetből kifejlődött vallás-történet legfontosabb problémáit vizsgálja meg. Nehéz kérdést boncolgat Schütz Antal, mikor az Oltáriszentség lényegét és mivoltát az ész, a tudomány, a logika reflektora elé állítja, széleskörű tudása, borotvaesze ezre azonban leggyúri a nehézségeket s meggyőző okoskodása, magával sodró előadása olvasói lelkébe is átülteti a maga eszének, lelkének leszürodött, megállagott igazságait. Platz Bonifác az istentelen tudományok a Platzt nyugaton ma már meglehetősen hitelt vesztett, nálunk azonban még mindig orákulumként tisztelt nagy alakjával, Hackellel veszi fel a küzdelmet. Sorra szedi Hackel minden jelentős tanát s egymásután megcáfolja azokat. Tudományos becs, sőt érdekesség dolgában is e füzeteket semmi gáncs nem érheti, de azért azt hiszem, hogy egyik sem

lesz közülök olyan kapós és olvasott, mint Lukács Józsefnek Gallieről szóló munkája. S e kapósságot és olvasottságot az érdekes tárgy mellett a lelkiismeretes és élvezetes feldolgozás is igazolja.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. J. Etöd. Szívesen, csak küldje be. Mostani a karácsonyi mellékleten jön.

Alapított 1840-ben
1890-ben állami ezüst
éremmel kitüntetve. :

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a hangoknak elő-
revaló meghatározásával
saját találmányú cs. és kir. sza-
badalmazott harangjait, melyekkel
igen tetemes súly és armegtakarítás érték el-
p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyú
harang hangja egy más regibb szerkezetű 460
kg. harang hangjával egyenlő.

A legujabb ingó rendszerű for-
gatható vasharang felszerelést, melyek,
a tornyot nem rázkódtatják, járások oly köny-
nyed, hogy egy gyermek is több harangot
huzhat egyszerre.

Regi harangoknak ilyen forgatható könnyen huz-
ható vasszerelésre való átalakítását, — repedt har-
angoknak újraváló öntését vagy csekély felülízetés
mellett való becserélését.

Tüzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.
Képes árlapot és költségvétést díjmentesen küld.

Legközelebb megjelenik a képviselőház-
ban most letárgyalt új

Polgári Perrendtartás

czimű könyv.

**Bírák, ügyvédek, kereskedők
és iparosoknak nélkülözhetetlen!**

Összeállította, magyarázatokkal és szíjjegyzetekkel ellátta:

CSILLÉRY DÁVID, kir. járásbíró.

A 400 oldalra terjedő törvénykönyv, mely a leg-
finomabb papíron, zsebben hordható alakban
lesz kiállítva. — **Boltí ára füzve 6 korona.**

Megrendelhető:

MANYÁK ÉS TÓTH

könyvkiadónál **NAGYKÁROLYBAN**
: es minden hazai könyvkereskedőnél. :.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képeit a legjobb
szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reve-
rendák és címádák, papi civil öltönyök**
előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egy-
házi ruhák:** casulák, pluviálék, velumok, bal-
dachinmok, minisztráns ruhák, zászlók, lohogók,
karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni.
Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi
céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség**
tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón ésjől
eszközöletnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek — !

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai
sima és gyöke-
res vesszőket
különbféle fa-
jokban, fajtis-

zsaért jótallva, legdúsabb választékban a márévek
óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert :
Xüküllömenti első szőlő-oltvány telep.

TULAJDONOS:

CASPARI FRIGYES.

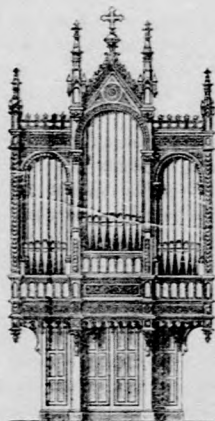
Medgyes 75. sz. (Nagyküküllő megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részé-
ről érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden
szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az is-
merős személyiségektől úgy szó- mint írásbeliig bi-
zonyosságot szerezhet magának **fenti szőlőtelep**
feltétlen megbízhatóságáról.

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt.
papság és a m. t. egyháztan-
ács szives tudomására hozni,
miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

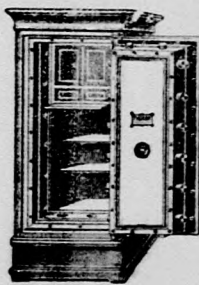
teljesen ujonnan rendeztem be,
minek utána módomban áll a legna-
gyobb szabású orgona építését is
elvégeztetni. Bárminemű javításokat és
átalakításokat jutányos árban, pontosan
eszközöletnek.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden
egyháznak tűzmentes szekrényt
kell szereznie. Amely egyháznak
még eddig nincs tűzmentes szek-
rénye, forduljon bizalommal :

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplicáltabb
tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár
Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-
István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldetik. ■■■■ Telefon 103-71.